

Tyllidagar

Útskýringar á íslenskum
hátíðisdögum og siðum

پیناسه‌ی جه‌زن و بونه تایبه‌ته کان له‌گه‌ل داب و
نه ریتی ئاپساندیس

Enska - English

Pólska - Polski

Spænska - Español

Filippseyska - Filipino

Arabíska - عَرَبِيٌّ

Rússneska - Русский

Kúrdíska - کوردی

Litháiska - Lietuviškai

Albanska - Shqip

Vietnamska - Tiếng Việt

Tælenska - گراچای

Farsi - فارسی

Þorrablót

Þorrablót vár hátíð á öldum áður þegar íslendingar blótuðu Þór sem var guð í norrænni ásatru. Nú til dags fagna íslendingar þorrablóti á sama tíma til að fagna þorramánuði sem áður var á dagatali íslendinga. Í gamla daga var árinu skipt í tvær árstíðir, sumar og vetur. Þorri vár fjórði mánuður vetrar og var frá 19.-25. januar til 18.-24. febrúar. Fyrsti dagur þorra var bónadagur. Íslendingur halda þorrann hátíðlegan með því að borða hefðbundinn vetrarmat sem var það eina sem var í boði yfir vetrartímann. Maturinn var yfirleitt fiskur og kjöt sem var geymt í salti og sýru. Í dag fagna íslendingar þorranum með mikilli skemmtun þar sem sungið er og dansað og snæddur matur sem mörgum finnst ógeðfellur. Þar má nefna blóðmör og lifrapylsu sem saman er kallað slátur, sviðnir kindahausar (svið), kæsturhákarl og súrir hrútspungar. Annar eðlilegri matur er rúgbrauð sem áður var bakað við jarðhita, skyr, hangikjöt og harðfiskur með smjöri.

پورابلوت سروشی ثوری

له کوندا، ئايسه له ندييە كان خواوهندىكىان هەبوو بە ناوي ثور كە تايىەت بۇو بە ۋايىكىنگە كان، لەم سەرددەمەدا وەك نەريتىكى كۈن ئاهەنگ و يادى ثوررى دەكەنەوە. جاران دوو وەرزى سال ناسراو بۇون، زستان و ھاوين. ثوررى چوارھەم مانگى زستان بۇو، سەرەتاي بۇنەكانى ثوررى دەكەنەتىه نىوانى بۇ ۲۵ ئى مانگى ۱ تا ۱۸ بۇ ۲۴ ئى مانگى ۲

يەكەم رۆزى ثوررى، رۆزى مىرددە، نەريتى خەلکى ئايسلاند لە بۇنەئى ثوررىدا خواردىكى زستانەئى تايىەت ئامادە دەكەن كە جاران هەرئەوە بەردەست بۇوە لە زستاندا، ماسى و گۆشتى هەلگىراو لە خوى و ترشىيدا خەلکى ئايسلاند لە بۇنەئى ثوررىدا ئاهەنگ و خۆشى دەكەن بە گۈرانى و سەما لەگەل خواردىكى سەير، بە تام و بۇنىكى ناساز، وەك سەرۋپىن، ورگ و رېخۇلە و گون؛ بە ووشىكراوى يان لە ناو ترش و خويىدا هەلگىراو، هەرۋەھا گۆشتى دوکەللاۋى لەگەل ماسى و قىرىشى وشكىراوه و نانى جۇ و رۇنەكەرهى ئاژەللى

Bóndadagurinn

Fyrsti dagur mánaðarins borra í gamla norræna tímatalinu er nefndur bóndadagur. Hann er alltaf á föstudagi í 13. viku vetrar. Sú hefð hefur skapast er að konur gefi bónda sínum blóm eða smágjöf á þessum degi.

بُونداداگور رُوْزى /Bóndadagurinn
میردان يه که مین رُوْزى مانگى ثۆرريه (به گویرهی رُوْزىمیرى كۆنی سکاندینافىي). هه مىشە له رُوْزى هه پى ۱۳ هه مين هەفتەي زستانە. نەريته له م رُوْزهدا ڙنان گول و ديارىي بدهنه ميرده كانيان.

Konudagurinn

Konudagur er fyrsti dagur mánaðarins góu í gamla norræna tímatalinu sem er sunnudagurinn í 18. viku vetrar á milli 18. – 24. febrúar. Sú hefð er að menn gefi konum blóm í tilefni konudagsins.

Konudagur رُوْزى ڙنان / کونوداگور؛ یه که م رُوْزى مانگى گُوا یه له رُوْزِمیرى کُونى سکاندینافى، ده کاته یه کشه ممهى هه فتهى ۱۸ له نیوانى ۱۸ بُو ۲۴ مانگى فیبروار. نه ریته له م رُوْزه دا پیاوان / میردان گول و دیاری بدنه ڙنان.

Bolludagurinn

Á Íslandi hefur tíðkast að borða bollur sem eru annað hvort vatnsdeigsbollur eða gerbollur fylltar með allskyns rjóma og sultu. Rík hefð var fyrir því að föndraðir voru bolluvendir, oftast úr litríkum pappírsræmum sem límdar eru á prik. Börn flengdu svo foreldra sína með vendinum og hrópuðu; Bolla! Bolla! Bolla!

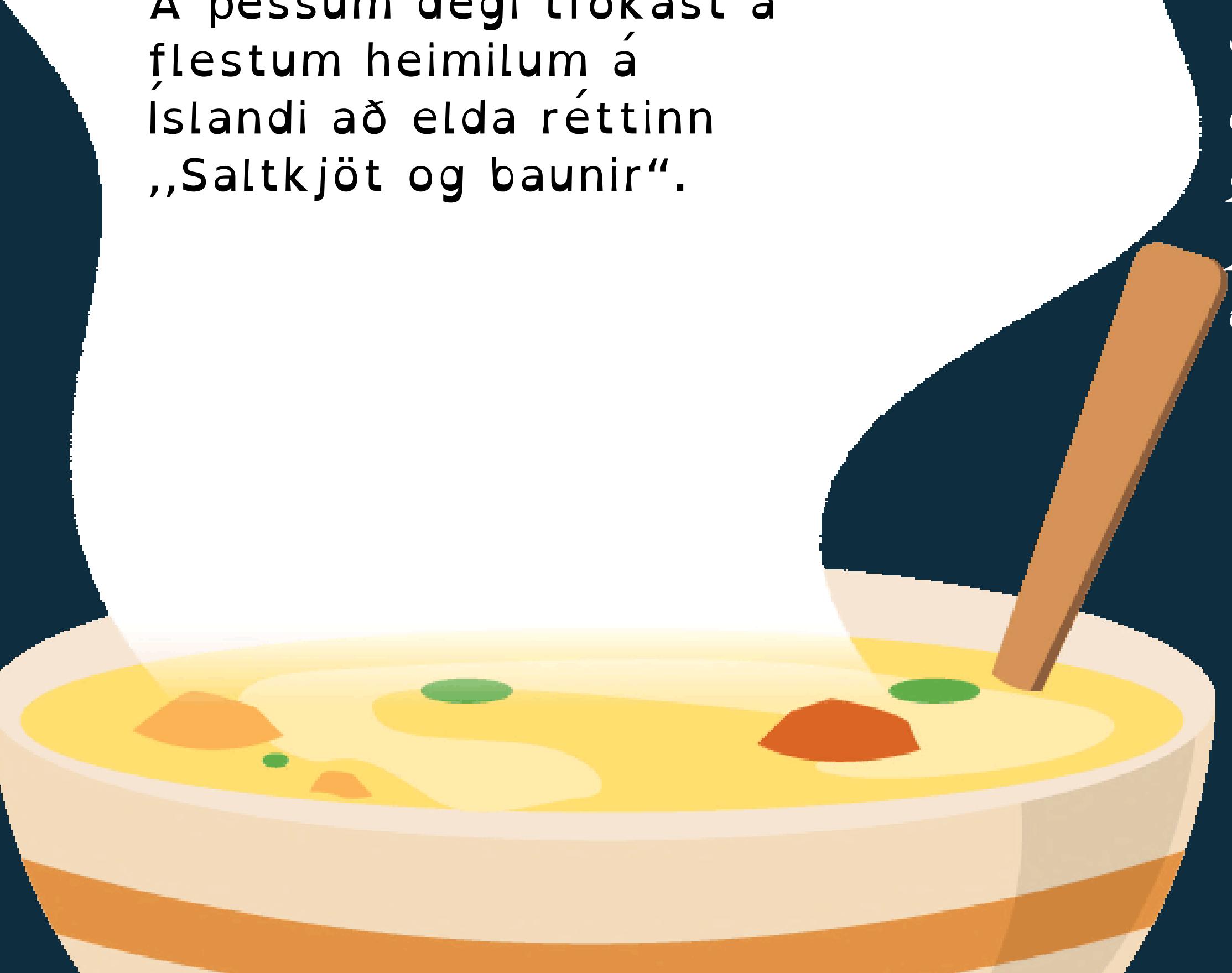
بُولوداگور؛ ئايسلاندييه كان لهم رُوزهدا جُوره كيكيكى ههويرى دهخون كه پرکراوه له كرييم و مرهبا، منداله كان به گالتھوه به شتيكى وەك قامچى كه له كاخه ز دروستكراروه له باوكى خويان دهدهن و ئەمه دەلىن و دەيلينه وە : بُولا بُولا بُولا، كيكم دەوى، بُولا بُولا

Sprengidagurinn

Á þessum degi tíðkast á
flestum heimilum á
Íslandi að elda réttinn
„Saltkjöt og baunir“.

سپرینگ داگور Sprengidagur وهک
نهريتىكى كون لهم روزهدا له زورينه
ماله كاندا شلهى گوشتى سوير پر له له تكه و
نيسك و فاسوليا و شيلم و چهونده
ليدهنريت ، ئهوندنه لهم چيشته سويره
ده خون تا ورگيان ئه ته قىت ..

Öskudagurinn

Á þessum degi er hefð fyrir því að börn klæði sig í grímubúning og syngi fyrir fólk og fái að launum sælgæti. Að hengja öskupoka á fólk tíðkast á Íslandi og var lykilatriðið að koma pokunum fyrir svo að fórnarlambið tæki ekki eftir því.

Ӧskudagur ئۆسکوداگور؛ له چوارشەممەدايە كە مندالان بە جل و بەرگى سەرنجراكىش جۆراو جۆر خۆيان دەگۆرن لەبەردەم مالان و بازارەكان گۆرانى دەلىن كە لەبەرامبەردا چوكلۇت و شىرىنى تر وەردەگەن. هەروەها بۇ يارى و خۆشى كىسى بچوکى خۆلەمىش بە پاشى خەلکە وە دەكەن..

Páskar

Páskahátíðin tengist kristinni trú. Síðasti sunnudagur fyrir pásku nefnist pálmusunnudagur. Fimmtudagur fyrir pásku heitir skírdagur og daginn eftir er föstudagurinn langi en þá er frídagur. Páskadagur er sunnudagur og þá borða börn súkkulaði sem kallast páskaeegg.

Páskar پاؤسکا / جهڙنى هىلکەكە يان ئىستەر؛ جهڙنىكى دينىي مەسيحيانەي زور کونە. پىنج شەممەي پىش پاؤسکا ناوى سكيرداگورە، رۈزى دوواتر پشۇوه بەناوى ھەينى دوورودرىز، يەك شەممەي پىش ئىستەر ناوى پالماسونداگورە كە لەم رۈزەدا مندالان نەستەلەو چوكلىت دەخۇن كە لەشىوهى هىلکەدايە.

Sumardagurinn fyrsti

Sumardagurinn fyrsti er fyrsti dagur hörpu, sem er fyrstur af sex sumarmánuðum í gamla norræna tímatalinu.

Sumardaginn fyrsta ber alltaf upp á fimmtudag á tímabilinu 19. – 25. apríl. Samkvæmt íslenskri þjóðtrú boðar það gott sumar ef sumar og vetrur frjósa saman. Á undanförnum árum hefur færst í vöxt að bæjarfélög haldi ýmiss konar hátíðir fyrir börn og fjölskyldur þeirra á þessum degi.

يَهْ كَهْ مَ رُوْزِيْ هَاوِينْ؛ Sumardagurinn fyrsti يَهْ كَهْ مَ رُوْزِيْ مَانَگِيْ هَارِپَا يَهْ لَهْ رُوْزِرِمِيرِيْ كَوْنِيْ ئَهْ وَرَوْپَايِ باَكُورِ/سَكَانِدِيَنَافِيا كَهْ هَارِپَا يَهْ كِيكِه لَهْ مَانَگَه كَهْ هَاوِينْ. هَهْ مِيشَه دَهْ كَهْ وَيِّتَه پِينَچ شَهْ مَمَهِيْ نِيَوانِيْ ١٩ بَوْ ٢٥ يَهْ پَرِيلِ/نِيسَانِ. ئَهْ فَسَانَهِيْ ئَايِسَالِندِيِيْ دَهْ لِيَتِ ئَهْ كَهْ رَ شَهْ وَه كَهْ سَارَدِ / زَوْقَمِ بَيِّتِ ئَهْ وَا مَزْدَهِيْ هَاوِينِيَّكِيْ گَهْ رَمَهِ ! سَالَانِيَّكِيْ زَوْرَه كَهْ شَارَه وَانِيهِ كَانِ لَهْ وَ رُوْزَه دَهْ ئَاهَانَگِ رِيَكَدَه خَهَنِ بَوْ مَنَدَالِ وَ خَيزَانَه كَانِ

Sjómannadagurinn

Sjómannadagurinn er fyrsti sunnudagurinn í júní ár hvert. Hann er hátíðisdagur allra sjómanna. Flest bæjarfélög halda upp á þennan dag með einhvers konar skemmtidagskrá við höfnina.

رُوْزِيْ سِجُوناداگُورِنْ رُوْزِيْ مَاسِيْگَرْ وَ دَهْرِيَاوَانَهْ كَانْ؛
يَهْ كَهْ مِيْكَ شَهْمَمَهْيَ مَانَگَيَ يُونَى / حَوْزَهِ يَرَانَهْ. جَهْزَنَى هَهْ مَوْوَ
ئَهْ وَانَهْ يَهْ كَهْ رَأَوَهْ مَاسِيْ وَ كَارِيْ دَهْرِيَاوَانَى دَهْكَهْنَ . زَوْرِيْكَ لَهْ
شَارَهْ وَانِيَهْ كَانْ وَ شَارَوْچَكَهْ كَانِيْ سَهْرَ بَهْ نَدَهْرَهْ كَانْ ئَاهَهْنَگَ وَ
خَوْشَ رِيْكَدَهْ خَهْنَ .

17. júní

Íslenski þjóðarhátíðardagurinn er haldinn hátíðlegur 17. júní ár hvert. Það er fæðingardagur Jóns Sigurðssonar og almennur frídagur. Á 17. júní er fjölbreytt hátíðardagskrá til að minnast lýðveldi Íslands þann 17. júní 1944.

په ۱۷ جونو یوں په سیگورذسونه پشواي ګشتیه و به ئاهه نگی جه ماوهريي ياد ده کريته وه له سه رتاسه ری ولا تدا وه يادي سه ربه خوبونی ئايسلاند له ۱۹۴۴ءے حوزه يرانی.

Verslunarmannahelgi

Frídagur verslunarmanna er fyrsti mánudagur í ágústmánuði. Hann myndar þriggja daga helgi sem kölluð er verslunarmannahelgi. Frídagur verslunarmanna var upphaflega bara fyrir verslunarmenn en þessi þriggja daga helgi varð mjög vinsæl sem almenn ferðahelgi og mánudagurinn er nú lögboðinn frídagur. Helgin er einmesta ferðahelgi ársins og fjölbreyttar útihátíðir eru haldnar víða um landið.

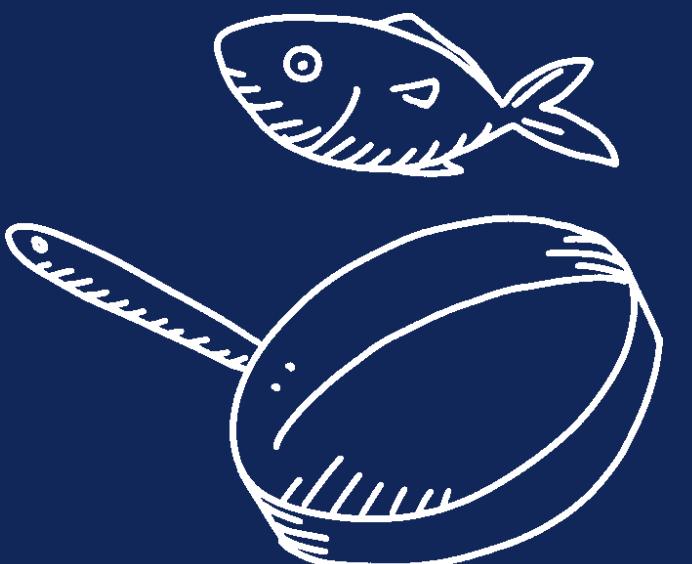
پشوی بازرگان و دوکانداران ده که ویته یه که م دووشه ممهی مانگی ; Verslunnarmannahelgi
که ده بیته پشویه کی سی رُوژی پیی ده لین جه ڙنی بازرگان، ئه م پشووه جاران تایبہت بوو به
دوکان و بازاره کان که دوواتر گورا بو پشویه کی سی رُوژی خیزانی و گشتی بُو گه شت و گوزار و
چونه ده ره وهی شار له چادرگه و خانوی هاوینه له گه ل ریکخستنی ئاهه نگ و خوشی له
سه رانسنه ری ولا تدا.

Þorláksmessa

Þorláksmessa er þann 23.desember. Hún er kennd við Þorlák hinn helga Þorláksson biskup í Skálholti en hann lést þennan dag. Í dag er Þorláksmessa hluti af jólaundirbúningnum og þá borða margir kæsta skötu og lyktin af þorláksmessuskötunni finnst um allan bæ.

þorláksmessa که له سه رناوي قه شهی گه ورهی سکاولهٔلت که کوری ثورهاتلور بوو که له و روژه دا کوچی دووای کرد ۲۳ مانگی ۱۲ له م سه ردنه مهدا ئه و یاده به شیکه له ئاماده کارییه کانی جهڙنه کانی کریسمس / یوٽ که تیايدا وہ ک نه ریتیک ماسی سکاتای ترشینراو / بوگه ن ده خون که بوئی ده گاته هه موو کوچه و کوڻانه کان.

Jól

Jól eru haldin hátíðleg þann 24. desember. Jólin eru hringd inn klukkan sex á aðfangadagskvöld. Jólamaturinn er oftast kjötmeti s.s. rjúpa, hangikjöt eða hamborgarahryggur ásamt meðlæti. Flestir verja aðfangadagskvöldi með fjölskyldunni og opna gjafir eftir jólamatinn. Jólaskreytingar eru áberandi á Íslandi og jólaljósin lýsa upp dimmasta skammdegið.

Aðfangadagur Jól/x-mas جهڙنى له دايك بونى حه زره تى مه سيحه له ٢٤ ديسه مبه ر. گرنگترین جهڙنى مه سيحه ته که له کاتزمير ٦ ي ئيواره زه نگى ڪلٽساكان له هه موو لايڪ ده بىستريين ، نانى جهڙن ده خون که پيڪها تووه له گوشتى ئاڙهڻ و بالنده ليٽراو به دوکهڻ يان هار ئاسايى له گهڻ ماسى و خواردنى ترى جهڙن. دووای ناخواردن دياريه كانيان ده کنه وه. گلوبى كريis مهس و مال رازاندنه وه به شيڪى زور ديار و به رچاوه له وهرزى سارد و تاريڪى ده ورrobe رى يوُل .

Gamlárskvöld

Gamlársdagur er síðasti dagur almanaksársins 31. desember, í vestrænni menningu. Margir minnast liðins árs á gammárskvöld og fagna hínu nýja ári með veisluhöldum og með því að skjóta upp flugeldum. Ýmsar hefðir eru í kringum hátíðarhöld og víða eru áramótabrennur.

ئیواره‌ی سه‌ری سال Gamlárskvöld، دووارفژی سالی کونه ۳۱ دیسه‌مبه‌ر که نه‌ریتیکی روزئاواییه که خه‌لک مائئاوایی له سال ده‌که‌ن و پیشوازی سالیکی نوی ده‌که‌ن به ئاهه‌نگ گیران و هه‌لدانی یاری ئاگرین با ئاسماندا هه‌روه‌ک کردنه‌وی ئاگریکی گه‌وره و سه‌ما و گورانی به‌ده‌وریدا.

Þrettándinn

Lokadagur jóla er 6. janúar. Þá fer síðasti jólasveinninn aftur til fjalla og þar með lýkur jólunum. Á þrettándanum eru oft haldnar útiskemmtanir með brennu, dans og söng. Þar koma stundum fram álfar, tröll og jólasveinar. Fólk kemur saman við brennuna með kyndla, skýtur upp síðustu flugeldunum frá áramótum og syngur saman áramóta- og álfasöngva.

. سیانزه هه مین **Þrettándinn** له ٦ ی یانوار؛ دوواین رُوزی بونهی کریسمس و مالئاوایی له مناله کانی یوّل ،
یوّله سفهینار، ده چنه وه بوئه شکه وت له شاخ و کیو ، که جاريکی تر به ئاگر کردنه وه و هه لدانی یاری ئاگرین ، گورانی و
سه ما

LÁTUM
DRAUMANA
RÆTAST

Menntastefna
Reykjavíkurborgar

